

ДЕМИСЕЛГЕ ДЕМИ ЧАҢГЫС

Бөмбүрзектин сургуул анык-тартып, демократия, социал дегенге дээр демиселге талентиг үзүү кирип турар. Студентилерниң делегей хуну быжыг чангыс элтиг чоруктун дайынчы көрүлдери болуп ужурайт.

Ол хуну бугурун СЭТА-нын корреспондентиз ССРЭ-нин студентилер чөвүленини даража А. Луанков-биле бешедалашкан.

— Студентичи байырлаа-дайы онзагай талам — он дайыма удуз угадымчыкым. Ол чалчыдамын үндизинери чү болуп турармы?

— 1939 чылдын күзүнде аскерчилер-биле мектеп-жашыкчы үзүндө студент — элчи Оппетал биле анык ажилчы Селлачек Прагада өлүрткен. Патриоттарны орунуктуканы фашист террорга удуз келтирген чыскаал болу берген. Ынчан эжелеп алыч-чыл ийи муз хире чех студентилерни козгаларыже ок-тал, каржы-дошкун аажы-лаашкыны кылган.

Ол дерзин үзүлгөт соонда фашизмге удуз демиселге делегейниң студент анык-тары улам сыйры каттышкан. Студентилерниң делегей хуну кылдыр ноябрь 17-ни олар чарлап, фашизмге удуз демиселге бүгү күштү мөөнөзирин, депшигелгиг үзүлгиг кижилерниң күжүн каттыштары илгерилеэ.

Бөгүн, дертен беш чыл эрткенде, ол чалчы чалым сал-

галдым одурууда хөөр арт-кан.

— Студентилерниң делегей хуну, анаа совет дээр школаның анык кижилериниң киржилегинин дугайын чугаалап көрүсөм.

— Чер кырыга тайбынны быжыгалаар, ядролуг дайын-ны өртү бодурабазы дет чугула айтырыг чок. Ол чаа-гай демиселге чангыс аай фронт кылдыр демократтыг студентилер кирип турар. Оларын чангыс аай чоруун апрельде Софияга эрткен студентилерниң бүгү-делегей XIV конгресси база катп көргүс-кен.

Студентилерниң эрттирген делегей шуулганыма студентилерниң 150 хире нацио-нал эилелдери, өске-даа улуг-улуг организациялары, бүгү дилтериниң 116 чурттары-ны төлөөлери анаа киришкен. «Студентилер» тайбын дээр, ядролуг дайыма удуз!» деп чаа делегей кампанияны анаа ийи үндүрген, империа-лизмге удуз анык-тарын шимчээшкенин калбартырын чугулапал демделген.

Студентилерниң ап чорудуп турар ажил-херектериниң бир-рээни — чамдык чурттарда өөредилге системанын демо-кратчылары, дээр өөредилге капиталетиг монополия-ларын салдарыга удуз де-миселди чорудары. Студентилерниң бүгү-делегей эвиле-рини чорудуп турар хемчегле-ринге болгаш чаа-чаа эге-

ЧЫЛ ПЛАНЫН ХУУСАА БЕТИНДЕ

БУДАПЕШТ. Венгрия Улус Республикасының Паши хоора-йында атом күжү-биле ажил-даар электростанцияны энер-гетиктери боттарының «Чаа чыл байырлаа» ноябрьын эгизиде-ле демделепкен. Чуртка 2,7 миллиард ажил-даар электростанцияны энер-гетиктери боттарының «Чаа чыл байырлаа» ноябрьын эгизиде-ле демделепкен. Чуртка 2,7 миллиард ажил-даар электростанцияны энер-гетиктери боттарының «Чаа чыл байырлаа» ноябрьын эгизиде-ле демделепкен.

СОЦИАЛИЗМНИН АКЫ-ДУҢМА ЧУРТТАРЫНДА

Ам Дунайны өрнүндө үшкү болгаш дөрткү боттарын тудушкуну хайнышкыны чоруп, хөй-хөй участоктарда ажилдары графикти мурнады чорудуп турар. Акы-дуума-арзында чарып алганы ин-тернационачы социалист чарыш дугайында керээлер шалчыч ажил-ишке илгит берип турар.

ХИМИКТЕРНИН ПРОФЕССИОНАЛ БАЙЫРЛАЛЫ

БЕРЛИН. ГДР-ниң химия үлестирүүн ажил-ишчилери боттарының профессионал ба-йырлаалы күш-ажылыч улуг чедириниң келгенин уткан. Административчилер чыл эгизиде бээр планга немей 375 миллион марка акцияны продукцияны кылып үндүрген. Бо дээр эрткен чылда-зыдан чеди хуу хөй-дүр. Хи-миктерниң профессионал ба-йырлаалыга турсааткан ба-йырлыг хурал Шайт хоорага болган. ГДР-ниң химия үлестирүүн министр Гюнтер Ви-шофский анаа чүве чугаалаш, административчилер чоннары бо чылын чонга хергелде кыл-ганын бугуруп үндүргөн эс-түрүнне онза кинизгелги салып келгенин, ам беш оналдаан ажил 215 миллион марка акцияны биривилерин бугурун оналда демдел-ген. Республиканын химикте-рин келир чылын барзыныг продукция бугурун 3,7 хуу көндүдери, оон-биле казы олар чүд, энергия болгаш чиг-эт чарыгалын дык кызы-рары күлүнгөн.

РКП-НИН СЪЕЗДИНИН АЛДАРЫ ДЭЭШ

БУХАРЕСТ. Румын комму-нист партиянын ажиттыгы-же чедир санын конуктар артын XIII съездинге алдар кылдыр бүгү чуртта социалист чарыш улам күштөлп

орар. Чижээ, Арад уездин нефть тывыкчылары чыл эгизиде бээр планга немей 50 ажил мун тонна нефтини бер-ген. Ол түнелдер чаа сква-жиналарын ажилгала кин-генин болгаш нефтиниң черлерден нефть казып үндү-рерин арбылатканын күс-ли-биле чедип алдыган. Олар 1980 чылдынга деңгээр — «кара алды» тывыкчы ийи ажил катп көндүдери ху-лалгенин.

Ол уездин нефтичилери база улуг чедириниң кел-генин болган. Олар чурттуу ажил-агыйыма планга ажил 3000 тонна нефтини болгаш 110 миллион кубометр бойдуз газын бээр күлүнгенин.

ЧАА ИРРИГАЦИЯ ТУДУУ

УЛАН-БАТОР. Тараа шалу-ун берилдизин каа катп көндүдери, погалаарын бол-гаш мал чеди культураларын дүжүктүрү белилер арганы чаа сугтарылга системаны бээр. Оон туузу «Паган-Тол-гой» куражыл-агыйа доозу-ган. Моол Арат Республикада эи улуг дээр ол сугтарылга ту-дуу Совет Эвилелиниң дет-кичез-биле Селетин аймакта ажилдаа кинген. «Система 3 мун гектар чылым шалу-суг-биле калбарып болган «Фрегет» дээр калбарып алыр, чалкышылалар машинналар-ны дуузам-биле тарылгалыг шалы сугу чедир.

Магдалалам дүжүктүрүн оналарын тургузыныча Моол-да онза кинизгелги салып ту-рар. Инженерчи хевирини кин-даа сугтарылга системала-ар ам беш республикада ажилдаа турар, ычанга ам-гы беш чылда чаа суг ажил-агыйа объектилерин ажилдаа кинирп тургаш, немей 18.000 гектар шалуу тарылга ээлчеш-тирилгенин кинир.

Унуг ажилы итвенсифика-цияны чаа сугтарылга Моолга чер ажилы хемчегле-рини программасы-биле то-

даргайлаан. 2000 чылга чедир сугтарылгалыг черлерин шал-дыр 200 мун гектар чедир калбарыгы мыла көрдүгөн.

КАДЫ АЖЫЛДАЖЫЛГАЗЫ

ПРАГА. Чуртта эи улуг дээр Острова-Карваскийн хөмүр-лаш бассейниде совет болгаш чехословак шахтерлар-ны хөй чылдарда каа ажил-дажылгасы күш-ажылыч бу-дурчтуулун бедириниң, хө-мүр-лаш тывыкчынын тех-никазын сайырадынын хө-рөнгө көжү үр-түшөл-дерин берип турар. Бугу-руктуулук беликкен «2-КУ» дээр чаа совет хөмүр-лаш ком-байны келир чылым чехословак шахтерларын ажилгала кин-гир. Хөмүр-лаш казып тыва-рынын совет аргаларын ажил-лаары дээр шимчээшкени бо хөмүр-лаш бассейниң шах-терларын аразында калбар-ган. 116 бригадалар 88 брига-да ам совет шахтер-чаартыкы Басовтун методу-биле ажил-даа турар.

ССРЭ-НИН ДЕТИКМЧЕЗИ-БИЛЕ

БЕЛГРАД. Югославияда эи улуг металлургия комбинаттары бирээни Смедерова турар, оон күш-ажылыч кол-лективни чыл оналдаан чедириниң күсүлгө кел чы-дыр. Бо чылдын төс айлари-ни дугузуна бо бугурулге 93 мун тонна калбак ама-канын бугурун, ол болза 1983 чылдын ол-ла үзүндө турга-лыг болза 14 хуу хөй-дүр. Продукцияны өске-даа хевирлерин бугурунне база эи түнелдер чедип алган.

Смедерова комбинат — кара металлургияны талазын-га доктаамал калбарып, хө-жүп оран совет-югослав каа ажилдажылганын үлөгөр-лө-жө-дүр. Ам ССРЭ-ниң техни-ка болгаш сн деткичези-биле бугурулгед чаа домна су-гузууну болгаш ийги ээлчеш-

ниң өске-даа объектилерини тудуу калбарган. Төлөөлөдө ботталдырып келирге комби-натка шой бугурун 1,6 мил-лион тонна чедир, а хөй-1,2 миллион тонна чедир көндүр-гөн.

КУШ-АЖЫЛЧЫ УЛУГ ТИИЛЕГЕ

ХОШИМИН. Вьетнам Со-циалист Республикада совет-вьетнам найырл объект-териниң бирээниде — күрүениң республикада эи улуг дээр «Завиттент» деп каучук компа-ниязын тудууна ажилдаа турар совет специалисттерин болгаш вьетнам ажилчылар-ны интернационачы кол-лективни күш-ажылыч улуг тилелгени чедип алган. Кау-чук бээр чаа плантациялар-ны тарып одурутуун чыл пла-нын мыда хуусаа бетинде кү-сеткен. Ажил-ишчилер ботта-рын чедириниң Улуг Ок-тябрьын 67 чыл болган юнга турсаатканын.

Республиканын каучук ажил-агыйа калбары — совет-вьетнам экономиктиг болгаш өртм-техниктиг каа ажилдажылганын эрткен чы-лын ат салдыган үр хуусаа-лыг программанын кылга чорудуп чүдүлгенин бирээни. Ол чугула документал-ды ам одуруп бугуру амыралыч тодагарыг утка-биле неметти-ни турар.

— Вьетнам ажилчыларын болгаш совет өнүктүрүн эрес-шудуру ажил-ижи дай-ныга өрттөн-хуукталган четке девисерде чартыпты — деп, компаниянын директору-нун оракачыны Нгуен Ван Дiao СЭТА-нын корреспон-дентиз чугаалаан. — Каучук бээр үнүштер плантациялар-ны нинти-биле ам мыла барык 15 мун гектарда чаттылган. Ынчанга бо чылын күрүне-ни биске берген оналдаан бирүн күсүлгөттер бис дээр-зине чигизин чок.

(СЭТА).

Ереваның Куш-ажылаа Кызыл Тук орденниң Күрүне университетин — Зака-кайеде эи-не хоочун дээр өөредилге чер-лериниң бирээни. Совет Армиянын тур-густунганын баштайгы чылдарында уни-верситетти үндээлгэн. Амгы үеде Ереван

КАФЕДРА АЖЫТКАН

ЛЕНИНГРАД. (СЭТА). «Электросила» каттыжымчы-нында Ленинградтың В. И. Ульянов (Ленин) атыг элек-тротехниктиг институтунун ажилканы кафедра бугурулге-ге чогуу-на чоок байдаларга специалисттерин белеткен эге-лээр арганы берген. Экономиктиг шенселдериниң байдалында ажилдаа өгөлөн бугурулгенин кол специалисте-ри студентилерниң мурунга декцияларын номчуп турар.

ӨӨРҮНГЕ ҮЛЕГЕР-ЧИЖЕКТИГ

Кызылда Күрүениң педаго-гика институтунун биология-хия факультетинин бешки курузунун студентилер бө-лүктөр аразында социалист чарышка ийи чыл улаштыр бири черин ээлеп келгенин. Өөредилге, сагалга-чурум, хөй-ниги ажилыга киржиле — бо бүгү үк чарыштын негелделеринде кол черин ээлеп турар. Ынчанга тилек-чи болуктун студентилер-би-ле делегейниң студентилер ху-нунун бугурунне ужурашты-рыс.

Устүнде адаанымс болукте шунту 22 студент бар. Олар-нын чартып аныгы райо-нарда күтүне практиказын эрттирип турар. Бүлүкте тер-тин эи өөредилгеге студентилерге Валентина Разнова, Ольга Галкина, Елена Сави-наа болгаш Наталья Хорумаа олар хамаарыр. А он бет кижи 4—5 демдектерге өөре-нип турар. Доозукну курстун чедир-иш-

кинери чүтле эи өөредилге-биле кызыгаарлатканын кел-ген. Олар институттун бол-гаш факультетиниң хөй-ниги ажилыга эи-не илелкейлиг чорудуп көргүзүп келген. Ыланга домомолчулар Та-тьяна Сарылар, Елена Миле-дина, Игорь Пятимов, Алек-сандр Федченко олар илел-кейлиг хөй-ниги чоруду-биле эи-өөрүнге үлөгөргөн. Болу-нун эиптериниң дугайында бо-луктун даргазы Валентина Разнова мындаа чугаалаа:

— Бистин уругтар, оолдар эи-не илелкейлиг улус. Хөгү-лүс база аажок. Беш чыл иш-тинде каа өөренип келгем, бот-боттарымыз, аажы-ча-нымысты эи билчир алпарган бис. Ынчанга деминвис чан-гыс кижи дег.

Биология-химия факультет-инин башкылары болгаш студентилер боттарының доозукну курууна чоргаар-лаар. Институттун уран

С. БАЛЧЫР. О. ОХЕМЧИКИН ФОТОЗУ.

ПЛАКАТТАР ТАЙБЫН ДЭЭШ ДЕМИСЕЛДЕ

Делегей конкурзуна 1-ти шаңналды алган плакаттарын би-рээни бо. Ону «АКШ-тың агрессорларын харымсалгаже» деп адаан. Авторлары — чурукчулар М. А. Авакумов болгаш О. А. Волкова (ССРЭ).

Дж. Шульцун кыжаны

БРАЗИЛИЯ. (СЭТА). Ни-карагуага уаур чепсектиг ха-даашкыга Рейганин адми-нистрациянын ажил-биле белеткенип турар түн-дөнде Топ Америкада байдал дык чидилгенге үеде, но-ябрь 14-те Америк күрүлөр организациинын Кол ассам-блеянын сессиязы даштык херектер министрлериниң де-ленинге ажиттыган.

АКШ-тын белеткен турары чепсектиг халдаашкыны боттун шарымшыкыны бээрине белеткен дайынчы белем чо-рукту Никарагуада чарлааны-биле холбаштыр сессияны кирижикчилери өске айтыр-галары сонгаарлаткан. Топ Америкада байдалды кол кинизгелги улаштырган.

АКШ-тын күрүне секретары Дж. Шульцун сессияны ээлчег-ли хууалыга чүе чугаалаан болгаш Никарагуанын Нацио-нал катп тургузушкун ка-заанга, оон иштин база даш-тык политиказыга удуз каржы нугулдээшкенин кылган. Ол чуртка эрткен сон-гулдаар «чептүг эвес» бол-гаш «дурм өзүгүр болбан» деп, арын-нугу чогу-биле ол чурттурп чугаалаан. Никара-гуага «сонгулдааларын катп

Д. ОРТЕГАНЫ ЧУРТТУН ПРЕЗИДЕНТИЗИ КЫЛДЫР АЛБАН ЕЗУЗУ-БИЛЕ ЧАРЛААН

МАНАГУА. (СЭТА). Нацио-нал хосталганын Сандинону фронтунун (НХСФ) Нацио-нал удурулгалынын кежи-гу-ну, Национал чаарты тургу-зуушкун чазанын Удуруткун чөвүлениниң координатору Да-ниэль Ортеганы Никарагуаның дээр сонгулда чөвүлөи рес-публиканың президентизи кыл-дыр албан езузу-биле чарлаан. Ноябрь 4-те болган сонгулда-ларга ол дээр сонгукчуларын 67 хуузу бадылан. Күрүне баштыкынын албан-хуузалыг-ни ол январь 10-дан күсүс-деп эгелээр.

Кыжанышкыга удуз хемчеглер

МАНАГУА. (СЭТА). Деле-гей аэропортуун чыныда эи-лгит үгөр-боолар болгаш улуг октук пулеметтер дээрже уг-ланган, мыла болгаш харыл-заа төптериниң, чугула өске-даа пунктуларын чыныда ташкылар болгаш бронетан-спорттерлар, шериг кесектери болгаш «Миланостус» от-рядтары кудумчуларда бол-гаш шалдыра тургустарын эс-лепкен — бо хүнерде Ника-рагуанын наймыскалында бай-дал мынды болуп турар. Аме-риканын Каттышкан Штата-ры Никарагуага удуз дорт шериг халдаашкыны кылыр деп кыжанып келгенин ба-рымдалаш, чурттуу Камга-лал министрствозунун ду-жаалын өзүгүр республика-нын бүгү чепсектиг күштерин дайынчы бүрүн белем байдал-ге кинрген.

Агаар бомбалаашкынына-рыдан чурттакчыларын кам-галаар талазы-биле хемчегле-рин хамааты камгалаанын кол штавы ботландырып ту-рар. Фабрикаларын болгаш заводтарын ажилчыларын бомбадан камгалаар черле-ри кылырыча мобилизастаан, олар онгуларын казып, ботта-рынны бугурулге черлерин камгалап турар. Кофе дүжү-дүн ажаан алырыча 20 мун студентилерни моон мурду-да чорудар деп турган. Ча-ташкын шитириин өзүгүр оларын ынаар чорударын сок-саткан. Студентилер ам улус-чу ополчениниң отрядтарын-га каттыктып кирген болгаш дайынчы белеткелди эртип турар.

Төрөн чуртун камгалаары-ны белеткелдиче Никарагуа-нын бүгү чоу көндүлүп үг-ген. Каттышкан Штаттар ре-волюст республиканы дол-гандыр дайын белеткелди ке-лерей калбартааныга харым кылдыр Национал катп тур-гузушкун кааа камгалаа хемчеглерин ап чорудуп ту-рар. «Шериг өөредилгези» деп чылдак-биле Никарагуа-нын дайыл өрткериңде 40 шериг кораблыер АКШ амгы үеде мөөнөзир. Ол кораблы-лер Никарагуанын хоорайла-нын кызы-лаа үеде бооларын-га, чуртту өске черлер-биле харылдаа чок кылдыр үе кл-

УДУРЛАНЫШКЫН ЧЫСКААЛЫ

ВАШИНГТОН. «Гренада халдаашкыны ышкан, чаа халдаашкынар турбас ужу-луг» деп кол доозуктар кыскаалыг кирижикчилери амгы америк администра-цияны иштки болгаш даштык полити-казына удуранымшыкын илгериле-ди. Ажынынын чангына чедип келген. Даш-тык чурттарга уаур чепсектиг чаа агрес-

